

Országos Lotz János szövegértési és helyesírási verseny

Megyei forduló

2014. január 21.

4. osztály

---

tanuló neve

---

tanuló iskolája

---

felkészítő tanár neve

Tollbamondás pontszáma: _____

Szövegértés pontszáma: _____

Helyesírási teszt pontszáma: _____

Összesített pontszám: _____

A feladatokat összeállította:

Kutnyánszkyé Bacskai Eszter szaktanácsadó

Lenczné Vrbovszki Judit szaktanácsadó

Unti Judit tanár

Lektorálta:

Tóth Katalin lektor

A verseny fővédnöke:

Dr. Simoncsics Péter nyelvész, docens

Tollbamondás

Lotz János életre szóló barátságot kötött egyik osztálytársával, Kovács Zoltánnal, akinek édesapja, Kovács Jenő, a bonyhádi gimnázium matematikatanára volt.

A két jó barát sok időt töltött együtt, s érettségi után is tartották a kapcsolatot egymással. Lotz János világhírű nyelvészprofesszor lett Amerikában, Kovács Zoltán pedig jogtanácsos Bonyhádon. A nagy távolság ellenére sem szakadt meg a kapcsolat a barátok között, rendszeresen leveleztek. Kovács Zoltán nagyon sok erőfeszítést tett azért, hogy a bonyhádiak tudomást szerezzenek Lotz amerikai munkásságáról. A Solymár Imre Városi Könyvtárban található az a feljegyzés, amit Kovács Zoltán Lotz életéről és munkásságáról összegyűjtött, emellett fényképek és Lotz levelei is sok információt nyújtanak az érdeklődőknek.

Kovács Zoltán nagyon örülne, ha tudná, hogy az országos Lotz János szövegértési és helyesírási versenyen évente 3–4000 diák szerez tudomást Lotz János munkásságáról.

Útmutató a tollbamondáshoz

Mondjuk meg a diákoknak, hogy Kovács Zoltán 1913-tól 1996-ig élt.

Először olvassuk el végig a szöveget, utána egy teljes mondatot olvassunk fel, majd kisebb egységekben diktáljuk le! A végén újra olvassuk el az egész szöveget!

Minden hiba 1 pontot von le a 20 pontos maximumból.

A vesszők helyét mondjuk meg!

Annai ideig tart a tollbamondás, amíg minden gyerek végez.

Olvasd el a szövegrészletet figyelmesen, majd válaszolj a kérdésekre!**Önképzés baráti körben**

Az 1920-as években a bonyhádi gimnáziumban évtizedes múltra tekintett vissza a Petőfi Sándor Önképzőkör. Lotz János ötödikes diákként 1927-ben lett ennek a körnek a tagja, s 1930-ban végzősként ő lett a kör ifjúsági elnöke. Milyen tevékenységgel érdemelte ki ezt a megtisztelő címet?

Lotz János mind a nyolc évét kitűnő eredménnyel végezte Bonyhádön, csak jeles osztályzatai voltak, magatartása is példamutató volt. Van néhány feljegyzés az iskolatársaitól és az évkönyvekben arról, hogy melegszívű, vidám, segítőkész, játékos természetű volt. Kedvence volt a labdarúgás, de sakkozott is, persze mindenkit legyőzött. Segített osztálytársai tanulmányi munkájában is, és a cserkésznek is lelkes híve volt. Tehát remek diáknak számított, aki meghálálta az ingyenes tanulás által biztosított lehetőségeket. Akkoriban a felsősöknek ötödiktől nyolcadikig volt lehetőségük az önképzőkörbe járni. A kör 1908-ban alakult meg, azzal a céllal, hogy a tehetséges diákok előadókésztségét, versírását, prózaírói adottságait fejlessze, így volt lehetőségük arra is, hogy saját verseiket, novelláikat, műfordításait bemutassák, vagy szabad előadásokat tartsanak az irodalomról vagy más tudományágak kutatásairól. Az önképzőkörben pezsgő élet folyt, s Lotz János már hatodikos diákként megjelent első versével, fordított latin és német költőktől, és mivel jól beszélt angolul, az angol irodalom kiválóságaitól is beadott műfordításokat. Írt novellákat, elbeszéléseket, irodalmi jellegű dolgozatokat, például a ballada fejlődéséről. Ezeket a munkákat az önképzőkörben előadták, megvitatták és minősítették. Az önképzőkör a diákoknak szabad teret engedett, olyan műhely volt, ahol nyíltan elmondhatta mindenki az elhangzott szövegekkel kapcsolatos véleményét, vitatkozhattak róla, végül szavazással minősítették a produkciókat. Lotz Jánosnak több munkája, verse, műfordítása, prózája az Érdemkönyvben is megtalálható, mert a legjobbakat, a legkiválóbb alkotásokat rögzítették, és szerencsére ma is olvashatóak ezek a bejegyzések. Amikor nyolcadikos lett, megválasztották az önképzőkör elnökének. Ez azt jelentette, hogy ő volt az ifjúság vezérembere. Nagyszerű elődei voltak: 1928-ben érettségizett itt Kardos Tibor, a későbbi Kossuth-díjas kutató, egyetemi tanár, 1930-ban Gál István, a bonyhádi születésű Babits-kutató irodalomtörténész. Utódjukként tehát 1930-ban Lotz János lett az ifjúság vezetője.

(Dr. Kolta László egyik interjúja alapján)

Feladatok

- 1. Írd be a szövegből származó, Lotz Jánosra vonatkozó információkat a táblázat megfelelő helyére!** **6/**

cserkészlet, foci iránti rajongás, dolgozat a ballada fejlődéséről, jeles osztályzatok, előadókésztség, ifjúsági elnök

Iskolai munka jellemzői	Emberi tulajdonságai	Tanórán kívüli tevékenység

- 2. Igaz vagy hamis az állítás?** **5/**

a) A bonyhádi gimnázium 8 osztályos iskola. _____

4. osztály

Megyei forduló

- b) 14–15 évesen lett tagja Lotz János az önképzőnek.
- c) A gimnáziumban latinul is fordítottak a diákok.
- d) 19 éve létezett az önképző, amikor tagja lett Lotz.
- e) Lotz János tandíjmentességet kapott.

_____

_____

_____

_____

3. Így lett maradandó az önképzőköri munka!

a) **Egészítsd ki a folyamatábrát az olvasottak alapján!**

4/

önálló kutatás, szövegalkotás (pl. _____) →

_____ → vita → _____ →

_____ → Érdemkönyv

b) **Válassz a lehetőségek közül! Húzd alá a megfelelőt!**

2/

A bonyhádi Petőfi-kör Érdemkönyve 1911 és 1935 közötti bejegyzéseket tartalmaz.

I. Hogyan írták a könyvbe a szövegeket?

kézzel

kézi nyomdával

II. Mikoriak a Lotz Jánostól származó munkák?

1927–1930 közöttiek

1928–1931 közöttiek

4. Melyik esemény történt korábban? Húzd alá!

3/

a) Kardos Tibor érettségije   vagy   Lotz belépése az önképzőkörbe

b) Az első bejegyzés az Érdemkönyvbe   vagy   a Petőfi-kör alapítása

c) Lotz elnökké választása   vagy   Lotz János érettségije

Összesen 20 pont.

Elért pontszám: _____

Helyesírás**1. Jelöld számozással, melyik név szerepel előbb a névsorban!****5/**

Turay Dániel (___) – Tyukodi András (___)

Lovász Noémi (___) – Lovasi Kinga (___)

Páli Eszter (___) – Pál Zsuzsa (___)

Tar Adrienn (___) – Tarr Adrien (___)

Jókai Tamás (___) – Jókay Tamara (___)

2. A következő mondatok valamennyi magánhangzóját röviden írtuk. Javítsd a szavakat ott, ahol szükséges, a rövid ékezet átírásával! (A pontszám nem a hibák számát jelzi!)**10/**

A sűrű hoésésben egykedvüen nézelődött a károgo varju.

Ujabb szivmelengető hirt kaptunk: megszülettek a gyönyörű kétpupu tevék.

Azt remélem, hogy hires színész lesz a fiunkbol.

Az a gyanum, hogy cipöstül ment a szobába.

Ma vettem a piacon egy seprüt, egy gyalut, egy koszorut és egy gyüsziüt.

3. Mindegyik sorban van egy kakuktkojás, vagyis hibásan írt vagy elválasztott szó. Húzd alá!**Utána írd a vonalra helyesen!****10/**

a) Duna, Budapest, Iskola, Éva _____

b) evett, maratt, mondott, hitt _____

c) hív, kívül, húsos, hűvös _____

d) japán, ibolya, vuk, barna _____

e) higgy!, hagyj!, mondd!, menyj! _____

f) együtt, szalag, hűtő, frisebb _____

g) fogkrém, biztos, lögdös, csúszda _____

h) tudja, éjjen, bújjon, tanítja _____

i) Kodállyal, füttyel, őszel, Ivettel _____

j) ker-tész, bar-lang-ász, ci-pész, láng-ész _____

4. Döntsd el, melyik szó illik a mondatba!**5/**

Ilyen magas _____ játékra nem futja a zsebpénzemből. (áru – árú)

Nagyon _____ a levegő a szobában. (fojtó – folytó)

Szörnyű _____ támadta meg a kutyámat. (kor – kór)

A kovács egy nehéz _____ vel dolgozik. (ülő – üllő)

A _____em nagyon kedves teremtés. (meny – menny)

5. Töltsd ki a következő tipposzlopot! Döntsd el, hogy melyik írásmód a helyes! Ha j-vel kell írni a szót, 1-est írd a tipposzlopba, ha ly-nal, akkor 2-est, ha jj-vel, akkor X-et, ha lly-nal, akkor 0-t!

15/

1=j   2=ly   X=jj   0=lly

	Tipp
1. fogo___	
2. pu___ka	
3. é___el	
4. ki___ebb	
5. va___on	
6. za___os	
7. ola___os	
8. sü___ed	
9. éme___eg	
10. sele___t	
11. csigo___a	
12. ga___al	
13. pe___hes	
14. u___	
15. vi___og	

6. a) Egészítsd ki a szavakat a táblázatban megadott mássalhangzók rövid vagy hosszú alakjával!

15/

sz/ssz	le___	bo___ú
l/ll	ná___am	á___talános
n/nn	mi___él	a___ál
gy/ggy	e___esület	me___
k/kk	óra___or	ba___ecske
s/ss	adó___ág	bölcse___ég
t/tt	bale___	is___álló

b) Az egyik szó rövid és hosszú mássalhangzóval is helyes. Írd a vonalra a másik alakját!

_____

Összesen: 60 pont

Elért pontszám: _____

